

Име

Държавно лесничейство "Троян", административна принадлежност РУГ Ловеч. Лесоустройствен проект 1997 година, ревизионен период 1986-1996.

Местонахождение

ДЛ "Троян" е получило името си от град Троян, където се намира и седалището му. Съседните държавни лесничейства, с които граничи са: на север с ДЛ "Ловеч", на изток с ДЛ "Севлиево", на юг-югоизток с ДДС "Русалка"-Априлци, на югоизток с ДЛ "Черни Осъм", на запад с ДЛ "Рибарица" и ДЛ "Борима", а на юг границата на лесничейството достига до високопланинските пасища, непосредствено под централното било на Стара планина.

Горите в района на ДЛ "Троян" са разположени в Ловешка област, **община Троян** и следните кметства: Балканец, Бели Осъм, Чифлик, Терзийско, Шипково, Дълбок Дол, Ломец, Добродан, Врабево, Дебнево, Гумощник, Орешак, Белиш, Калейца, Балабанско, Горно и Долно Трапе и Патрешко.

В рамките на община град Троян, кметствата Борима, Голяма Желязна и Старо Село са обособени в ДЛ "Борима", а кметствата Черни Осъм в ДЛ "Черни Осъм".

Географско положение

Територията на ДЛ "Троян" е разположена на северните склонове и предпланините на относително по-ниската западна част на Троянско-Калоферския дял на Стара планина - между върховете, на запад "Червен бряг" (1637 м н.в.) и на изток "Писан камък" (1592 м н.в.).

Граничната линия на лесничейството образува неправилна геометрична фигура, ориентирана от североизток на югозапад с дължина около 37,5 км и от северозапад на югоизток 29,3 км, по двата диагонала.

Релеф

В морфологично отношение, горите в района на ДЛ "Троян" се простират в две основни геоморфоложки структури. На юг това е Старопланинската, сводесто верижна система, имаща блоково-разломен релеф, с високо издигната инициална повърхнина (около 1520 м н.в. - Троянската седловина при едноименния проход). Главната старопланинска верига се отделя от Предбалкана посредством редица долинни и котловинни понижения. Релефът на Предбалканската ивица е много разнообразен и богат с форми. в тази част на лесничейството релефът е типично планински.

На север външната ивица на Предбалкана се преплита с най-северните за лесничейството високи хълмове (Микренските височини) и заоблени ридове, които придават хълмисто-предпланински характер на релефа до границата с ДЛ "Ловеч". Въпреки малките разлики в надморската височина, склоновете на възвишенията тук се отличават с относително големи наклони.

През кватернера са образувани речните тераси на р.Черни Осъм, р.Осъм (северно от гр.Троян), р.Видима и някои по-малки водни течения.

Таблица № 1

за разпределението на дървопроизводителната площ според наклона на терена

Степен на наклона	Площ в хектари	%
равно (0-4)	61,6	0,3
полегато (5-10)	218,4	1,0
наклонено (11-20)	5690,7	27,3
стръмно (21-30)	10634,7	51,1
мн.стръмно (над 31)	4228,7	20,3
Общо:	20834,1	100,0

Хидроложки условия

Гъстотата на речната мрежа на територията на ДЛ "Троян" е със значителни различия, което се дължи на особеностите на релефа, геоложкия строеж и петрографския състав и климатичните условия. С най-голяма гъстота на речната мрежа (над 2 км на 1 кв.км площ), са терените разположени по северните склонове на Стара планина в среднопланинския пояс. В тази зона попадат водосборите на реките Рогачева,

Козещица, Габровщица, Зеленика, Кнежа, Малка и Голяма Рибна - всички десни притоци на река Бели Осъм; в Шипковския район са водосборите на Малка река, Хубча и Голяма река, всички десни притоци на река Ръждавец, която е най-пълноводния ляв приток на р.Бели Осъм, преди сливането ѝ с р.Черни Осъм.

Със средна гъстота на речната мрежа (от 0,5 до 2 км на 1 кв.км площ) са нископланинските терени, които заемат по-голяма част от лесничеството. Тази предпланинска част се разсича от долините на следните реки: течащи на изток, като леви притоци на р.Осъм - Дъскотина, Каменска, Ломешка и Суха река; течащи на запад, като десни притоци р.Осъм (след сливането на Бели и Черни Осъм в района на гр.Троян); Доброданска и Белишка река.

Хълмисто-предпланинската част на ДЛ "Троян" (негова източна част) се пресича от пълноводната река Видима. В този район обаче тя няма пълноводни притоци.

Водният режим на р.Бели Осъм и р.Черни Осъм се отличава с по-чести прииждания на пролетни води и спадането на водите през летните месеци. Все пак подхранващите р.Бели Осъм водни течения имат един значителен воден дебит, дължащ се на комплексите от букови гори и техния висок водоохранен ефект.

Водните течения в хълмисто-предпланинската част на лесничеството имат непостоянен режим и през горещите месеци често пресъхват. Бреговете им са ниски, землени и лесно подриваеми.

На територията на ДЛ "Троян" в района на селата Шипково и Чифлик има термални извори. Този в село Шипково е от национално значение.

Геоложки строеж

Скалният състав в района на ДЛ "Троян" не се различава с голямо разнообразие, въпреки принадлежността на скалите към различни геоложки формации (долна Креда и Юра).

Прилежащите към Главната Старопланинска верига части се характеризират с една надлъжна система от флексури, антиклинални и синклинални структури, усложнени с разседи. Литоложният им състав е сравнително еднообразен - глинести шисти, включения от аргилити и варовити мергели (района на хижа "Васильов").

Предбалканът е изграден предимно от плоски и плиткантиклинали, разбити от надлъжни разседи. В тази предпланинска част на лесничеството скалният състав е представен от множество разновидности на мергелите и широка гама на преходи между тях (пясъчници и варовици). Върху тези, в повечето места силно изветрели скали са се формирали подтипове на сивите горски почви и кафяви светли и преходни почви.

Климатични условия

Според "Климатични райони на България и техният климат" (Събев, Станев, 1963), територията на ДЛ "Троян" попада в Европейско-континенталната климатична област, Умерено-континенталната подобласт и следните райони:

Предбалкански (припланински) климатичен район

Планински климатичен район - среднопланинска част.

Предбалканският климатичен район се простира успоредно на Средния район на Дунавската равнина, като южната му граница достига до северните склонове на Стара планина. Климатичните и растежните условия се отличават с голямо разнообразие. Климатът в този район се намира под силното и непосредствено въздействие на издигащата се от юг Стара планина. Този район е представен от пет горскостопански подпояса.

Подпояс на заливните и крайречни гори (0-600 м н.в.)

Този подпояс е представен много слабо. Обхваща малки площи по поречието на р.Осъм и р.Видима. Средната годишна температура тук се движи между 11,6 и 12,2°C, средният брой на дните с температура над 10°C е между 204 и 216, а средната януарска температура е между -1,6° и -2,2°C. Абсолютните максимални и минимални температури достигат съответно между 40,0 и 43,2°C и -21,6 и -32,5°C. Средният годишен валеж е в рамките на 505 и 610 мм, с максимум през юни и минимум през март. Снежната покривка се запазва от 43 до 62 дни годишно. Дължината на вегетационния период е между 6 и 7 месеца.

Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 м н.в.)

Този подпояс също е представен слабо. Средната годишна температура е 11,5°. Абсолютно минималната и абсолютна максималната температури са съответно -27° и 36°С. Средният годишен валеж е около 450 мм. Снежната покривка се запазва до 65-70 дни. Вегетационният период е с продължителност до 6 и 6,5 месеца.

Хълмисто-предпланински подпояс на смесените широколистни гори (400-600 м н.в.)

Средната годишна температура тук е 9,8°С. Средната годишна абсолютно минимална температура е -12,8°С, а средногодишната абсолютна максимална температура е 39,8°С. Средногодишната сума на валежите е 767 мм. Максималните валежи са през месец юни, а минималните през февруари. Средният брой на дните със снежна покривка е 42, средната дата на поява на снежна покривка е около 27 октомври. Устойчива снежна покривка се установява след 1.XII. Вегетационният период е около 6 месеца.

Нископланински подпояс на горите от горун, бук и иглолистни (600-1000 м н.в.)

Той обхваща високите части на Предбалкана и северните склонове на Стара планина.

Средната годишна температура тук е 7°С. Средните годишни абсолютни минимални и абсолютни максимални температури са съответно -17°С и 36°С. Средната януарска температура е -3,5°. Дните с температура над 10°С са между 161 и 195. Средният годишен валеж е от 909 до 971 мм. Най-много валежи падат през месец юни, най-малко през януари и февруари. Броят на дните с трайна снежна покривка е 61. Вегетационният период е между 5,5 и 6 месеца.

Среднопланински подпояс на горите от бук, ела и смърч (1000-1500 м н.в.)

Тук попадат най-високите части на ДЛ "Троян". Средната годишна температура е 5°С. Абсолютните минимални и максимални средногодишни температури са съответно -23,5°С и 32,0°С. Средната годишна сума на валежите е 1031 мм. Максималните валежи са през месец юни, а минималните през месец февруари. Дните с трайна снежна покривка са средно 105, най-ранната дата на установяване на трайна снежна покривка е 22 ноември, а най-късната 30 януари. Средният брой на дните с температура над 10°С е между 123 и 149. Дължината на вегетационния период е от 4 до 5 месеца.

Стойностите на климатичните елементи са благоприятни за развитието на горскодървесната растителност. Вегетационният период за по-голямата част от лесничеството е между 123 и 204 дни. За вегетацията имат значение пролетните и есенните слани и мразове. Последните пролетни слани падат през 3-та десетдневка на месец април, а понякога и по-късно. Най-ранните есенни слани падат в началото на октомври в по-ниските части на лесничеството, а в по-високите - с 5-10 дни по-рано. Броят на дните без мраз в предпланинските части (по данни от гр.Троян) е 186, а за планинския район (по данни от х.Беклемето) е 171.

За преобладаващата част от лесничеството валежният режим също е благоприятен (между 616 и 697 мм). Периодите със засушавания над 10 дни са малко на брой (10-17). Преобладаващите ветрове са северозападните.

Данни за температурата на въздуха и за количеството на валежите са представени съответно в *Таблица № 2* и *Таблица № 3*.

*Таблица № 2
за температурата на въздуха*

Климатичен район с надморска височина в метри	Средна годишна температура	Средна годишна абсолютна минимална	Средна годишна абсолютна максимална
Предбалкански (припланински) климатичен район (100-1000 м н.в.)	7,0 / 9,8	-12,8 / -17,0	36,0 / 39,8
Планински климатичен район - среднопланинска част (1000-2000 м н.в.)	5,0	-23,5	32,0

*Таблица № 3
за количеството на валежите*

Климатичен район с надморска височина в метри	Сума валежи годишно в мм	Месец максимална валежна сума	Месец минимална валежна сума

Предбалкански (припланински) климатичен район (100-1000 м н.в.)	767-971	VI	II
Планински климатичен район - среднопланинска част (1000-2000 м н.в.)	1031	VI	II

Почви

На територията на ДЛ "Троян" основните почвени типове са: сива горска почва (с трите подтипа) и кафява горска почва (също с трите подтипа). От почвените типове с интразонално разпространение се срещат много рядко, на малки площи хумусно-карбонатните почви. Много ограничено е разпространението и на алувиалните и алувиално-делувиалните почви.

Таблица № 4

за разпределението на дървопроизводителната площ по почвени типове

Типове горски почви	Площ в ха	%
алувиална	8,9	-
алувиално-делувиална	1,7	-
кафява горска тъмна	5996,7	28,8
кафява горска преходна	4087,1	19,6
кафява горска светла	221,4	1,1
сива горска	8626,8	41,4
тъмносива горска	1228,9	5,9
светлосива горска	659,3	3,2
хумусно-карбонатна	3,3	-
Всичко:	20834,1	100,0

Общо за лесничеството засегнатите от ерозионни процеси са 326,7 ха или 1,5% от дървопроизводителната му площ.

Растителност

Според използваната в този проект класификационна схема (Захариев, 1979) на типовете месторастения, територията на ДЛ "Троян" спада към Мизийската горскорастителна подобласт (М) и подобласт Северна България в хоризонтално направление. По надморска височина попада в следните пояси и подпояси:

М-I - Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 м н.в.)

М-I-1 - Подпояс на заливните и крайречни гори (0-600 м н.в.)

Този подпояс е представен от незначителни площи, залесени с топола, покрай р.Осъм и други по-малки водни течения. В настоящата записка няма да бъде разглеждан подробно.

М-I-2 - Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 м н.в.)

М-I-3 - Подпояс на хълмисто-предпланинските дъбови гори (400-600 м н.в.)

М-II - Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (600-1800 м н.в.)

М-II-1 - Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (600-1000 м н.в.)

М-II-2 - Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1000-1500 м н.в.)

Цитираните надморски височини не са строго фиксирани и в отделни случаи ширината на подпоясите варира в зависимост от микроклиматичните условия с ± 100 м.

Сегашната горска растителност на територията на ДЛ "Троян" е представена от следните формации:

По поречията и крайречните тераси на реките Бели и Черни Осъм, Видима и техните по-големи притоци (между 250 и 350 м н.в.) почти липсват естествени горски формации. Единично се срещат върбово-елшови, а изкуствено са създадени култури от тополи. По-старите от тях са от клон Регенерата, а по-младите (извън ГФ) от И-214.

Благуновите гори са доминиращата горскодървесна растителност на равнинно-хълмистите и хълмисто-предпланинската зони. Те заемат предимно припечните, наклонени и полегати, по-рядко стръмни терени. Обикновено имат примеси от 1-4 десети от цер, зимен дъб и габър. На местата с полегат и равнинен терен и северна компонента на изложението се срещат най-продуктивните благунови гори. В

здравословно отношение, те страдат от суховършии и гнилоти в по-стара възраст. От няколко години се е появила и гъботворка в района между с.Калейца и с.Дълбок дол. Церовите формации са широко разпространени в хълмисто-предпланинската и нископланинската част от територията на лесничейството. Срещат се както на средно богати и богати месторастения, така и на бедни такива. Освен смесени с благун насаждения, се срещат и чисти церови формации.

Горите от зимен дъб са много малко. Поради ценната си дървесина този дървесен вид е изсичан масово в миналото. Сега се среща предимно на богати и сенчести места като вторични (издънкови) формации, винаги смесени с бук, габър, благун, цер и други видове.

В района на лесничейството ограничено се срещат габърски формации (от обикновен габър), винаги с примеси до 5/10 на бук, цер, благун. Тези формации са разположени на свежи и влажни почви на сенчести изложения в долната част на склоновете и в падините.

Най-голямо значение в района на ДЛ "Троян" имат буквите гори, които в по-голямата си част са от естествен семенен произход. Те дават облика на горите в района. Срещат се главно по северните склонове на Стара планина от 600 до 1550 м н.в., като оптимума им е от 800 до 1500 м н.в. Ограничено се срещат и в хълмисто-предпланинския район 400-600 м, като има отделни малки формации на 400-450 м (в близост до град Троян). В резултат от извеждането на сечи през различни периоди от развитието на естествените букови формации, някои от тях са се превърнали в разновъзрастни, като в тях съжителстват екземпляри от 3-4 поколения с преход между тях. За тези насаждения трябва да се положат особени грижи за запазването им, подобряването на здравословното им състояние и превръщането им във високопродуктивни насаждения, оказващи благоприятно въздействие върху околната среда.

Уникални, незасегнати от човешка дейност, букови и буково-елови формации на възраст от 140 до над 200 години се намират в труднодостъпния район на водосбора на реките Рогачева и Комачарска. Те са включени в територията на резерват "Козя стена", в рамките на Национален парк "Централен Балкан".

В района на лесничейството са създадени иглолистни култури с твърде голяма площ за един типично буков и дъбов регион. Застъпени са основно белия бор и черния бор, в по-малка степен и смърч, зелена дуглазка, лиственица и веймутов бор. В отдел 108 са създадени опитни мурови и смърчови култури с цел повдигане горната граница на гората. От широколистните видове при залесяванията са намерили място главно бука и червения дъб и по-малко брезата, сребролистната липа, явора, цера, зимния дъб и др.

*Таблица № 5
Разпределение на площта по дървесни видове*

Дървесни видове	Сегашен състав		Бъдещ състав	
	Залесена площ в ха	в %	Залесена площ в ха	в %
Бял бор	2391,3	11,7	497,7	2,4
Смърч	527,8	2,6	389,9	1,9
Черен бор	1079,9	5,3	1016,2	5,0
Ела	37,8	0,2	36,9	0,2
Бяла мура	3,1	-	3,1	-
Черна мура	1,8	-	1,9	-
Лиственица	16,6	0,1	14,3	0,1
Веймутов бор	12,0	0,1	12,0	0,1
Зелена дуглазка	417,6	2,0	348,3	1,6
Кедър	1,3	-	1,9	-
Дървовидна хвойна	-	-	0,1	-
Сребрист смърч	2,6	-	2,5	-
Бук	9428,1	45,9	10490,5	51,2
Червен дъб	130,5	0,6	138,3	0,7
Зимен дъб	177,7	0,9	318,5	1,6
Благун	2785,7	13,6	3551,5	17,3
Цер	2142,8	10,4	2822,8	13,7
Габър	422,5	2,1	384,7	1,9
Бряст	1,6	-	1,6	-
Трепетлика	24,7	0,1	5,0	-
Явор	8,4	-	10,6	0,1

Бреза	32,8	0,2	16,8	0,1
Мъждрян	22,2	0,1	0,7	-
Орех	3,8	-	0,4	-
Акация	185,3	0,9	194,1	0,9
Космат дъб	32,9	0,2	4,0	-
Келяв габър	449,2	2,2	10,8	0,1
Брекиня	0,1	-	0,1	-
Бяла върба	6,4	-	1,7	-
Гледичия	0,5	-	0,2	-
Елша	4,4	-	3,9	-
Ива	37,5	0,2	-	-
Кестен	6,6	-	2,2	-
Клен	0,7	-	0,9	-
Круша	4,2	-	-	-
Леска	0,9	-	-	-
Дребнолистна липа	-	-	0,8	-
Едрolistна липа	14,8	0,1	28,3	0,1
Сребролистна липа	54,5	0,3	148,9	0,8
Череша	2,4	-	2,4	-
Шестил	0,4	-	0,9	-
Американски ясен	1,3	-	0,9	-
Планински ясен	11,5	0,1	18,9	0,1
тп Bachelieri	1,8	-	1,2	-
тп I-214	7,5	0,1	-	-
тп I-45/51	-	-	11,6	0,1
тп Regenerata	3,8	-	-	-
ВСИЧКО	20499,3	100,0	20498,0	100,0

Характеристика на горския фонд

Горският фонд на ДЛ "Троян" се простира върху 18 землища на община Троян. Общата площ на тези землища възлиза на 56058 ха, от която 25168,8 ха горска площ, в това число 23681,8 ха залесена.

Площта на ДЛ "Троян", установена при теренните проучвания е 22399,7 ха, от която предмет на устройството 21213,7 ха и горски пасища 1186,0 ха.

Освен горите с държавно значение, са установени още 2118,5 ха предоставени гори (ПГФ), 129,6 ха гори върху земеделски земи (ССФ) и 521,0 ха изключени, неустроени и новоустроени гори (ИЗКЛ.).

Чуждите земи сред горския фонд са 6,7 ха. Площите, подлежащи на възстановяване по чл. 10, ал. 5 от ЗСПЗЗ, са устроени в самостоятелни подотдели. Общата им площ възлиза на 459,0 ха, в т.ч. 447,7 ха залесена. Тези площи в горите на горските пасища са 97,6 ха, или в горите с държавно значение този фонд възлиза общо на 556,6 ха.

Общата площ на предоставените от горския фонд земи на други ведомства е 328,22 ха.

Таблица № 6

Разпределение на общата площ по вид на земите

Вид на земите	Площ в ха	%
Залесена площ	20499,3	96,7
Незалесена дървопроизводителна площ	334,8	1,5
Недървопроизводителна площ	379,6	1,7
Горски пасища	1186,0	-
ОБЩО:	22399,7	100,0

Таблица № 7

Разпределение на общата/залесената площ по вид на горите

Вид на горите	Площ в ха	%
Иглолистни	5127,9 / 4949,1	22,9 / 24,1
Широколистни високостъблени	10187,8 / 9846,0	45,5 / 48,0
За реконструкция	2175,8 / 917,9	9,7 / 4,5
Издънкови за прерастване	-	-
Издънкови за превръщане	4719,9 / 4619,1	21,1 / 22,5
Нискостъблени	188,3 / 167,2	0,8 / 0,9
ВСИЧКО:	22399,7 / 20499,3	100,0

Разпределението на горите и голите горски площи по групи гори и функции е дадено в Таблица № 8.

Таблица № 8

Разпределение на общата площ по групи гори и функции

Групи гори	Иглолистни		Широколистни		Всичко	
	обща площ	залесена	обща площ	залесена	обща площ	залесена
ДС Функции	3558,0	3439,2	11751,3	11379,6	15309,3	14818,8
Защитни	1123,5	1080,2	1808,6	1718,9	2932,1	2799,1
Рекреационни	341,9	325,5	592,8	568,2	934,7	893,7
Защитени	64,5	64,2	1743,8	1694,7	1808,3	1758,9
Други	39,4	39,4	189,9	189,4	229,3	228,8
Общо ЗРЗТ	1569,3	1509,3	4335,1	4171,2	5904,4	5680,5
Общо ДСФ+ЗРЗТ	5127,3	4948,5	16086,4	15550,8	21213,7	20499,3
Горски пасища	-	-	1186,0	-	1186,0	-
ОБЩО	5127,3	4948,5	17272,4	15550,8	22399,7	20499,3

В лесоустройственият проект от 1986 година е предвидено общо ползване в размер на 617520 куб.м (средно годишно 62090 куб.м), от което 32400 куб.м годишно от главни сечи и 29690 куб.м годишно от отгледни сечи и санитарни сечи. Отсечени са общо 441260 куб.м (средно годишно 40115 куб.м) или 71,4% от предвиденото. Изпълнението от главни сечи е 261460 куб.м (ср. год. 23770 куб.м) или 42,3%, а от отгледни и санитарни сечи 179800 куб.м (ср. год. 16345 куб.м) или 29,1% от предвиденото. Настоящото лесоустройство предвижда общ добив от 558200 куб.м с клони или средно годишно 55820 куб.м – 23700 куб.м добив от главни сечи и 32120 куб.м от отгледни и санитарни сечи.

Санитарно състояние на гората

Изтеклият ревизионен период е характерен с настъпилите съществени изменения в санитарното състояние на гората. Поради недостига на влага през последните години настъпи повсеместно влошаване на фитосанитарната обстановка. В отделни райони, залесени с бял бор извън естествения му ареал, и дъба, положението е катастрофално. Това се отнася най-вече за насажденията и културите, разположени в ниската част на лесничеството. Съхнене се наблюдава естествено и във високите части, но по-слабо изразено, поради наличието на повече въздушна влага в тези гори. Първите данни за съхнене в района на ДЛ "Троян" са от 1987 година, като са засегнати 102,2 ха, от които 69,4 ха иглолистни. Бумът на съхненето започва през 1994 година - засегнати в различна степен са 939,4 ха гори. Основен начин на борба са санитарните сечи, но в голяма част от насажденията те не извеждани, поради технически затруднения и липса на пазар.

През ревизионния период е водена борба срещу повредите от дивеч, чрез мазане с екарисажна и обикновена мас. Правени са опити за поставяне на пластмасови пръстени, възпрепятстващи прегризването, но резултатите са незадоволителни

През 1992 година е имало нападения от листни въшки върху 52,9 ха площ. Специална борба не е водена, а процесът е затихнал сам. Другият голям проблем е борбата срещу листогризещите вредители, от които най-често се среща гъботворката. Първите огнища са наблюдавани през юни 1996 година в землището на с.Ломец, в периода гъсеница-какавида. Поради неочакваността на нападението и малката площ, борба не е водена, въпреки обезлистването на петна. Последиците от нападенията, ще стават още по-негативни, поради това, че ще се засили процесът на съхнене в широколистните гори. Извършеното през есента на 1996 година щателно лесопаталогично обследване, показва разширение на огнището в с.Ломец към съседните райони, при което се установиха, няколко силно засегнати басейна: Ломец - с площ 330,5 ха; Дълбок дол - с площ 699,4 ха; Врабево - с площ 323,4 ха; Калейц - с площ 344,0 ха. Съществува реална опасност, горепосочените огнища да се превърнат в хранителна база за масово размножение и разселване на насекомото върху съседните територии.

Високата численост на мишевидните гризачи през 1994-1995 година стана причина за известни повреди на семенищата. Срещу тях навреме бяха заложени отровни примамки от ланитокс в разсадниците "Белиш" и "Жална" и постигнатите резултати са

много добри. В горските разсадниците ежегодно се води борба срещу кореновото гниене, сеченето на пониците и плевелите.

През изминалия ревизионен период в района на лесничейството са станали 41 броя пожара и са били опожарени над 275 дка горски насаждения.

Най-много са нарушенията от незаконна сеч - средно по 29 броя годишно. Отсечена е била общо 1694,67 куб.м дървесна маса. Голям е и броят на ловните нарушения - 27 броя за отчетения период. Броят на нарушенията от незаконна паша е 28 или между 2 и 3 броя средногодишно.

Странични ползвания

Таблица № 9

За страничните ползвания

Странични ползвания	Мярка	Предвидено по ЛУП (1986-1996) средногодишно	Реализирано средногодишно	Предвидено по ЛУП (1997-2006) средногодишно
Паша - площ	хектари	11345,4	10163,7	9787,0
Едър добитък	брой	7159	1361	6237
Дребен добитък	брой	45382	32528	39156
Сено	тона	100	21	25
Листников фураж	пр.куб.м	800	3,2	-
Горски плодове	тона	13	9,3	10
Билки	тона	5	4,9	5
Гъби	тона	6	5	6

Защитени територии

На територията на ДЛ "Троян" се намират следните защитени природни територии:

Национален парк "Централен Балкан"

Обявен през 1991 г. Територията му обхваща най-високата част на Средна Стара планина с обща площ 73261,8 ха, в т.ч. 44079,8 ха горски фонд. Горите и голите горски площи на ДЛ "Троян", попадащи в Национален парк "Централен Балкан", имат обща площ 1805,3 ха, от която 1755,9 ха залесена.

Със статута на национален парк в тази част на Стара планина са защитени уникални за България и Европа представителни ландшафти от типовете горски, ливаден, скален, аквален и аграрен, разпределени съответно в 68 вида. Има над 100 пещери и пропасти, като някои от пещерите имат дълбочина над 100 м, а дължината на галериите често надхвърля 1000 м. Особено интересен е пейзажа около десетте карстови извора.

Районът на парка представлява един от най-мощните флористични формообразователни центрове върху силикатна основа в страната. Общият брой на висшите растителни видове е около 1800. Установени са 12 вида и 1 подвид локални ендемити, а също и 22 балкански ендемита. Осем вида са включени в "Списък на редките, застрашените и ендемичните растения на Европа". В Червената книга на България са включени 11 вида застрашени и 78 вида редки растения. Доминиращи са растителните формации на цера, благуна, горуна, габъра, бука, елата, смърча, бялата мура. Тревната покривка е изградена от сенколюбиви видове. Особено интересно е присъствието на миртолистната зеленика, като доминант във втория етаж на някои растителни съобщества. В най-високите части се срещат характерни субалпийски тревни съобщества.

Характерно е наличието на бореална и арктоалпийска фауна. Във високите части на планината се срещат 220 висши животински вида, от които 7 риби, 10 земноводни, 15 влечуги, 139 птици и 49 бозайници. Тук намират убежище много редки и застрашени от изчезване животни. В Червената книга на България са вписани 33 вида, като 5 от тях са и в Световната Червена книга. Паркът има първостепенно международно значение за опазване на мечката, южния белогръб кълвач, лешниковия съсел, сляпото куче, пъстрия пор, видрата, прилепите. От национално значение е за опазването на балканската дива коза, златката, уралската улулица, врабчовата кукумявка, пернатоногата кукумявка, лещарката, скалния орел, червения кълвач, големия и малкия ястреб, осояда, бухала, белоопашатия мишелов и смока мишкар.

В границите на парка са включени 9 природни резервата, 1 защитена местност, и 15 природни забележителности. Като цяло защитените територии със специфичен режим на стопанисване и управление заемат 28% от общата паркова площ.

Резерват "Козя стена"

Първоначално със заповед № 4066/04.10.1975 на МГГП е обявена природна забележителност "Козя стена", с обща площ 51,5 ха, с цел запазване на единствените в Стара планина находища на еделвайс в землището на с. Чифлик.

Резерват "Козя стена" е обявен със заповед № 1048/22.12.1987 на КОПС, с обща площ 557,9 ха, в землището на с.Чифлик. Със заповед № 67/25.01.1991 на МОС общата площ е увеличена на 904,3 ха, като са включени територии от ДЛ "Рибарица" (бившия резерват "Кашка") – 110,6 ха и поземлен фонд, заключен между резерватите "Кашка" и "Козя стена", както и земите между отделите на ДЛ "Троян" и главното Старопланинско било с обща площ 100 ха. Общата площ на частта от резервата към ДЛ "Троян" в момента възлиза на 686,0 ха, в т.ч. 655,8 ха залесена площ. Резерватът е разположен на територията на Национален парк "Централен Балкан".

На територията на резерват "Козя стена" се намират вековни гори от ела, които в Стара планина имат характер на реликтов образувание. В района на резерват "Козя стена" се срещат 43-45 растителни видове от Червената книга на България (алпийски плаун - много рядък в България; тис - терциерен реликт; златиста власатка - балкански ендемит; самодивско лале - балкански ендемит; кълбест салеп; нарцисовидна съсънка; червенодръжково шапиче; грациозно шапиче - балкански ендемит с три находища в света; планинско секирче - две находища в България; планински явор - балкански ендемит и терциерен реликт; благаево бясно дърво - у нас се среща само в района от Козя стена до връх Левски; ниско бясно дърво; старопланинска теменуга - български ендемит, разпространен само от Троянския проход до връх Вежен; панчичева пищялка - балкански ендемит; крапфиев ларезпициум; мечо грозде; мечешко око - застрашен вид; петниста тинтява; старопланинска лазаркиня; лудо биле; ринхокорис - реликт, само в Стара планина; еделвайс - застрашен вид; сенчест спореж - у нас само в Стара планина; градинска паламида; рилска жълтица и др.).

Въпреки неголямата площ, районът се обитава от много гръбначни животни. Установени са 68 вида гнездящи птици (48 пойни). В Червената книга на България са включени следните видове: осояд, голям и малък ястреб, скален орел, лещарка, гълъб хралупар, бухал, черен кълвач, белогръд кълвач. Едрите бозайници в района са 15 от всичко 20 вида в България. В Червената книга са включени: мечката и златката - постоянно обитаващи района; видрата - през по-голямата част от годината; вълкът - преминаващ в района през последните; няколко години и дивата коза, периодично мигрираща с отделни екземпляри или малки стада от източните краища на Троянската планина. Земноводните в района са 6 вида, влечугите 7, от които смокът мишкар е в Червената книга. Общо броят на редките и застрашени животни в резервата е 15 или 1/10 от всички видове в Червената книга.

Природна забележителност Водопад "Банковски скок" - обявена със заповед № 3976/11.10.1960 на КГГП, с обща залесена площ 0,5 ха. Намира се в землището на гр. Троян, северно от шосето за мах.Балабанска, на Буков дол .Включва издънкова габърново-благунова 90 годишна гора в лошо състояние и голямо количество келяв габър, под иначе редкия склоп. В горната част на водопада (встрани от скока) има извор, до който води пътека откъм гр. Троян.

Природна забележителност Водопад "Коман" - обявена със заповед № 3976/11.10.1965, не участва с реални площи в горския фонд. Намира се в землището на с. Терзийско на р. Команска, висок е около 2,5 м.

Природна забележителност Водопад "Лопушница" - обявена със заповед № 3976/11.10.1965, не участва с реални площи в горския фонд. Намира се в землището на с. Калейца. Висок е около 10 м, а в подножието му има вир, който през лятото се посещава от много хора.

Природна забележителност Водопад "Бръмбаров скок" - обявена със заповед № 3976/11.10.1965, не участва с реални площи в горския фонд. Намира се в землището на гр. Троян на р. Попешка.

Историческо място "Акалското" - обявено със заповед № 2122/21.01.1964 на МГГП, с площ 1,0 ха. В землището на гр. Троян. Тук, в издънково закелявяло 70-годишно насаждение, се намира реставрирано скривалище на група партизани ("Валтер").

Историческо място "Драгойчев камък" - обявено със заповед № 2122/21.01.1964 на МГГП, с площ 1,0 ха, също в землището на гр. Троян. Представлява семенно, буково-габърново 80-годишно насаждение в добро състояние. Тук се намира лобното място и паметника на известния партизанин Тончо Стаевски.

Историческо място “Трифенова усойка” - обявено със заповед № 2122/21.01.1964 на МГГП в землището на с. Калейца, с обща площ 0,5 хектара. Представлява 70-годишно издънково насаждение с преобладание на благун с голяма пълнота и в добро състояние. Лобно място на група партизани от околните села. Запазената землянка - скривалище е реставрирана. Издигнат е паметник на загиналите партизани.

Историческо място ”Стълбът” (“Рогачева река”) - обявено със заповед № 2122/21.01.1964 на МГГП в землището на с. Чифлик, с обща площ 6,0 ха. Растителността е разнообразна, представена от естествена високостъблена зряла букова гора и смесени иглолистни култури с разнообразен състав и много добър растеж. Лобно място на Тодор Каблешков и още двама въстаници от Априлската епопея.

Вековни дървета - обявени със заповед № 511/21.02.1976 на МГГП:

“Дърво на дружбата” (Карцов бук - по името на легендарния генерал Карцов), в землището на с. Бели Осъм - местност Беклемето;

Зимен дъб в землището на гр.Троян в мах. Райковска-Цоневска (в дворното място на Гана Дачевска).